

ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

สุบิน ยุธรรม*

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Received: 27 July 2021

Revised: 07 September 2021

Accepted: 09 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ (1) เพื่อพัฒนาระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และ (2) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง คือ รายงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการและจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการ จำนวน 10 คน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการขอตำแหน่งทางวิชาการ (คณบดี หัวหน้าภาควิชา/ผู้อำนวยการหลักสูตร และอาจารย์ที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ) จำนวน 20 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย แบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ พัฒนาระบบ ทดลอง และสรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ส่วนเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ประเด็นหลักและรอง ผลการวิจัยพบว่า (1) ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มีลักษณะเป็นกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เลือกชิ้นงาน ขั้นตอนที่ 2 วินิจฉัยอาการ และขั้นตอนที่ 3 รายงานอาการ และ (2) ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (Mean = 2.77, SD = 0.24) และมีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี (Mean = 2.85, SD = 0.24)

คำสำคัญ: ระบบวินิจฉัยคุณภาพงานวิจัย แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: subin.yu@spu.ac.th

A Diagnosis System of the Quality of Research before Academic Position Submission

Subin Yurarach *

Research Facilitation and Development Center, Sripatum University

Received: 27 July 2021

Revised: 07 September 2021

Accepted: 09 September 2021

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a diagnosis system of the quality of research before academic position submission, and (2) to analyze the effectiveness and efficiency of the developed diagnosis system. For quantitative research, the sample were 10 research reports. For qualitative research, there were three group of samples consisting of 9 research specialists, ten qualified experts assessing academic performance and academic ethics and codes of conduct, and 10 stakeholders (Dean, Head of Department/Course Director and lecturers who applied for academic positions). The research instrument comprised a research quality diagnostic form, an effectiveness and efficiency evaluation form, and an in-depth interview form. Data collection was divided into 3 phases: system development, experimentation, and conclusion. Descriptive statistics were used for quantitative data analysis and content analysis (theme and sub-theme analysis technique) was used for qualitative analysis. The findings revealed that (1) the process of the research quality diagnostic system before academic positions submission comprises 3 steps: Step 1 Select the research article, Step 2 Diagnose the symptoms, and Step 3 Report symptoms, (2) the efficiency of the research quality diagnostic system are at a good level (Mean = 2.77, SD = 0.24) and also the effectiveness of the research quality diagnostic system are at a good level (Mean = 2.85, SD = 0.24).

Keywords: A Diagnosis System of The Quality of Research, Diagnostic Form of The Quality of Research, Effectiveness, Efficiency

---

* Corresponding Author; E-mail: subin.yu@spu.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตำแหน่งทางวิชาการ (Academic Position หรือ Academic Rank) มีความสำคัญต่ออาชีพอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา เพราะแสดงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ จึงเป็นเหตุให้ถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้ (Indicator) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน (Office of the Higher Education Commission, 2014) และการประเมินคุณภาพศึกษานอก (Office for National Education Standard and Quality Assessment (Public Organization), 2019) ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่ 28 ธันวาคม 2561 เป็นต้นไป ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งและคุณลักษณะของผลงานทางวิชาการที่นำมาใช้ยื่นขอ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งจะพบว่า ระเบียบฯ ฉบับนี้ให้ความสำคัญกับผลงานวิจัย (Office of the Higher Education Commission, 2017)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีนโยบาย ระบบ และกลไกที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและนำมาใช้ข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ การกำหนดชื่อสาขาวิชา กระบวนการขอ ตำแหน่งทางวิชาการ แบบฟอร์มการขอดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มการขอดำรงตำแหน่งทางวิชาการ เป็นต้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีคณะกรรมการกลั่นกรองผลงานทางวิชาการสำหรับผู้ขอดำรง ตำแหน่งทางวิชาการ ที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองความครบถ้วน ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของผลงานทางวิชาการก่อนนำเข้าวาระการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ (กพว.) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ชุดนี้จะมี 3 ข้อหลัก คือ (1) ตรวจสอบคุณสมบัติของคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีปทุม และผลงานวิชาการที่จะขอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการให้ถูกต้องครบถ้วน (2) ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาในการขอตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีปทุม และ (3) พิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ โดยคัดสรรจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดสำหรับสาขาวิชานั้นๆ โดยต้องเป็นบุคคลภายนอกสถาบันที่ผู้ขอสังกัด และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่เสนอขอ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการให้แต่งตั้งต่อไป

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการกลั่นกรองผลงานทางวิชาการฯ ชุดนี้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะพิจารณาการกลั่นกรองในเชิงปริมาณ (Quantitative) แต่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาการกลั่นกรองในเชิงคุณภาพของผลงานทางวิชาการ (Qualitative) ซึ่งส่งผลทำให้ช่วง 6 ปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2557-2562) จำนวนอาจารย์ที่ไม่ผ่านการพิจารณา ให้กำหนดตำแหน่งทางวิชาการไม่เป็นไปตามสัดส่วนตามที่วางแผนไว้ (Sripatum University, 2020) จากความสำคัญ และเหตุผลดังกล่าว นำมาสู่โจทย์ปัญหาที่สำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะต้องคิดหาระบบหรือวิธีการที่จะนำมาช่วย กลั่นกรองคุณภาพของงานวิจัยเพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองเวลาในการบริหารจัดการและลดค่าใช้จ่าย เนื่องจากการขอกำหนด ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ 1 คนจะมีต้นทุนต่อหน่วยที่ต้องสูญเสียไป ผลการวิจัยจะทำให้ได้เครื่องมือ (Tool) ที่นำมาช่วยกลั่นกรองคุณภาพหรือรายงานอาการ (Symptom) ของงานวิจัย ก่อนที่จะนำมาใช้ยื่นขอ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้สัดส่วนที่ไม่ผ่านลดลง

นอกจากระบบฯ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและทดลองใช้ ผลการวิจัยจะทำให้ได้เครื่องมือที่นำมาช่วยวินิจฉัยอาการของงานวิจัย เรียกว่า “แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย” ที่สร้างตามแนวคิดและทฤษฎีของ Osgood, Suci, and Tannenbaum (1957) ในลักษณะของมาตรวัดการจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale) ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่อาจารย์และผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาเบื้องต้น ก่อนที่จะนำงานวิจัยเรื่องนั้นมาขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการต่อไป ด้วยความสำคัญ เหตุผล และปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับสถาบัน จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

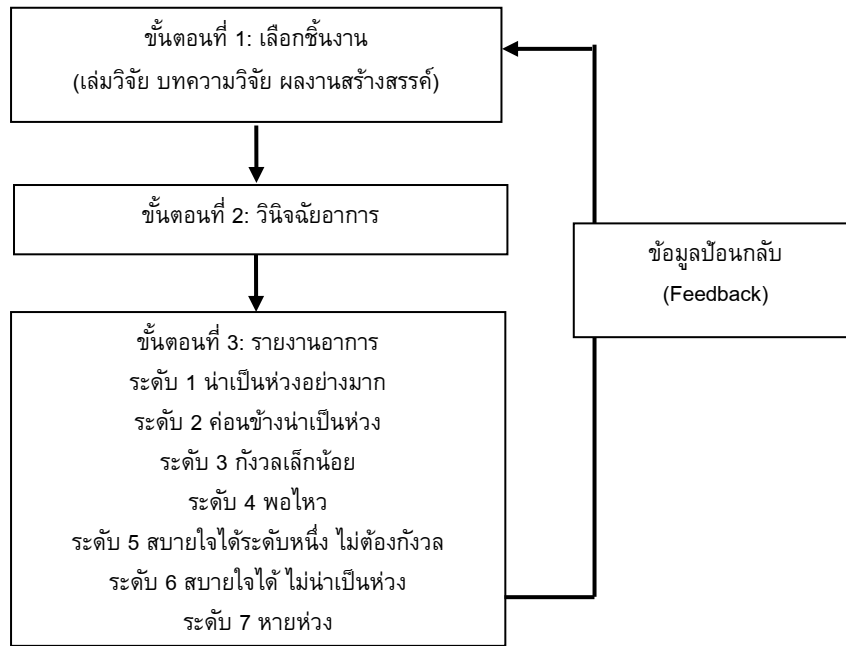
1. เพื่อพัฒนาระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
2. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และได้แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยที่สอดคล้องกับนิยามที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วยมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
2. ได้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจสำหรับคณบดีหรือผู้อำนวยการสำนักสำหรับการพิจารณาผลงานวิจัยของคณาจารย์ในสังกัดก่อนยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องนี้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยฯ ผู้วิจัยได้นิยามไว้ว่า หมายถึงกระบวนการหรือขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นตอนที่ 1 เลือกชิ้นงาน (เล่มรายงานการวิจัย หรือบทความวิจัย หรือผลงานสร้างสรรค์) ขั้นตอนที่ 2 วินิจฉัยอาการ และ ขั้นตอนที่ 3 รายงานอาการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ที่มา: ผู้วิจัย)

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ จะหมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของเล่มรายงานการวิจัย บทความวิจัย หรือผลงานสร้างสรรค์ ของคณาจารย์

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาสถาบัน (Institutional Research) ใช้การออกแบบการวิจัยเชิงผสมวิธีเชิงสำรวจ (Exploratory Mixed-Methods Research Design) (Creswell, 2005, 2007) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ออกแบบระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย (การวิจัยเชิงคุณภาพ) ระยะที่ 2 ทดลองใช้ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย (การวิจัยเชิงปริมาณ) และระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ (การวิจัยเชิงปริมาณ)

ตัวอย่างในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง คือ รายงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากวิทยาลัย คณะ หรือสำนัก ที่มีอาจารย์อยู่ในระหว่างเตรียมผลงานทางวิชาการเพื่อยื่นขอตำแหน่งตำแหน่งทางวิชาการ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 9 คน (2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ จำนวน 10 คน และ (3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) กับกระบวนการขอตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 20 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 9 คน ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ (1) ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป (2) มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย (ครอบคลุมกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์) (3) มีความเชี่ยวชาญในการสร้างเครื่องมือวิจัย (สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการวัดและประเมินผล) และ (4) เต็มใจให้ข้อมูลแบบตรงไปตรงมา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่เลือกมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ความเชี่ยวชาญ	ตำแหน่งทางวิชาการ	สังกัด
1. การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1. ศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	2. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
	3. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยรังสิต
2. การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	1. ศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	2. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหิดล
	3. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. การวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์	รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยชินวัตร
4. การสร้างเครื่องมือวิจัย/ การวัดและประเมินผล	1. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	2. รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงตามสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ (1) มีชื่ออยู่ในบัญชีตามประกาศของ กกอ. (2) มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับผลงานวิจัยของผู้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ และ (3) เต็มใจให้ข้อมูลแบบตรงไปตรงมา

2.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) กับกระบวนการขอตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ (1) คณบดีวิทยาลัย คณะ หรือสำนัก จำนวน 10 คน และ (2) ผู้กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวน 20 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย ได้มาจากมาตรวัดแบบจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale) ตามแนวคิดและทฤษฎีของ Osgood, Suci, and Tannenbaum (1957) แบ่งออกเป็น 7 ระดับการสร้างมาตรวัดฯ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามนิยามระดับคุณภาพที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2560 การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาใช้เทคนิค IOC (Rovinelli and Hambleton, 1976) และคุณภาพด้านความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

2. แบบประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ สำหรับตัวแปรประสิทธิผลวัดได้จาก 2 ประเด็น คือ (1) ผลการวินิจฉัยสามารถนำไปใช้วางแผนการขอ

ตำแหน่งทางวิชาการได้ และ (2) ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัย ส่วนตัวประสิทธิภาพวัดได้จาก 3 ประเด็น คือ (1) กระบวนการหรือขั้นตอนของระบบฯ สะดวกและง่ายต่อการให้บริการ (2) กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัยมีความรวดเร็ว และ (3) คุ่มค่าและประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ แบบประเมินฯ ฉบับนี้มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 3 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (1-3 คะแนน) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง อยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง (ผ่านเกณฑ์/ยอมรับได้) และค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง อยู่ในระดับพอใช้ (ต่ำกว่ามาตรฐาน)

3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาใช้เก็บข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คณบดี หรือผู้อำนวยการ ที่เป็นผู้บังคับบัญชาของอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เช่น หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร เป็นต้น จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 3 อาจารย์ที่ยื่นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานตั้งแต่การประสานงานกับคณะ/วิทยาลัย/สำนักเพื่อเลือกชิ้นงาน (เล่มรายงานการวิจัย หรือบทความวิจัย หรือผลงานสร้างสรรค์) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านหลายช่องทาง ได้แก่ Email, Line, Facebook เป็นต้น และมีผู้ช่วยนักวิจัยช่วยในการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วต่อการนำมาใช้ประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ได้แก่ (1) ผลการวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ที่ได้จากมาตรประเมินค่า 7 ระดับ และ (2) ผลการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยเลือกเทคนิคการวิเคราะห์ประเด็นหลักและประเด็นรอง (Theme and sub-theme analysis) และมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบสามเส้าด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Triangulation)

ผลการวิจัย

1. ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เลือกชิ้นงาน ขั้นตอนที่ 2 วินิจฉัยอาการ และขั้นตอนที่ 3 รายงานอาการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ระดับ ได้แก่ ระดับ 1 น่าเป็นห่วงอย่างมาก ระดับ 2 ค่อนข้างน่าเป็นห่วง ระดับ 3 กังวลเล็กน้อย ระดับ 4 พอไหว ระดับ 5 สบายใจได้ระดับหนึ่ง ไม่ต้องกังวล ระดับ 6 สบายใจได้ ไม่น่าเป็นห่วง และระดับ 7 หายห่วง ทั้งนี้ ในการพัฒนาระบบวินิจฉัยฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการหรือขั้นตอน มี 2 ส่วนที่ดำเนินการได้แก่

(1) ส่วนเนื้อหา (Content) มาจากการสังเคราะห์เอกสาร 3 ประเภท ได้แก่ (1) คำจำกัดความและระดับคุณภาพของงานวิจัยตามที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย มาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2560 (Office of the Higher Education Commission, 2017) (2) แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและคุณภาพของงานวิจัยจากมุมมองของนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางการวิจัย (Jamornman, 1990; Wiratchai, 2012; Yurarach, 2016; Wongvanich, 2005, 2017) และ (3) ผลการวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัยที่มีคุณภาพ (เช่น Phuphan, Trawichitkun, and Wongvanich, 2014; Chanchusakul, 2017; Wongwattana, Rimchonkan, Riewthongchai, and Meesup, 2018)

(2) ส่วนของวิธีการ (Method) แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale) ที่ดัดแปลงมาจากแนวคิดและทฤษฎีของ Osgood, Suci, and Tannenbaum (1957) แม้ว่ามาตรวัดลักษณะนี้จะเกิดขึ้นมานาน แต่ยังมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และทางพฤติกรรมศาสตร์ โดยมาตรวัดดังกล่าวนี้ สำหรับการคิดคะแนนในแต่ละข้อคำถามจะคิดตามวิธีการที่เสนอโดย Osgood, Suci, and Tannenbaum โดยคะแนนจะเริ่มจาก -3 ไปจนถึง +3 ส่วนการแปลความหมายของระดับคะแนน ดังแสดงในภาพที่ 2

ตัวอย่างการคิดคะแนน ข้อ 1 หัวข้อวิจัย (Research Title)

ล้าสมัย	: : : : : ✓ : : -3 -2 -1 0 +1 +2 +3	ทันสมัย
	คะแนนที่ได้เท่ากับ 2	

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการคิดคะแนนของแบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย
ตามแนวคิดของ Osgood, Suci, and Tannenbaum (1957)

การแปลผลการวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดัดแปลงให้มีลักษณะเหมือนกับ “การวินิจฉัยอาการของคนไข้” ด้วยเหตุผลของการนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยสถาบันที่ผลของการวินิจฉัยจะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพของงานวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับการคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพสำหรับการขอตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ ในส่วนของผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย มาจากการประเมินโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของดัชนีของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน สรุปได้ว่า แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย (ก่อนการปรับปรุง) มีจำนวนหัวข้อในการประเมินจำนวน 15 ประเด็น รวม 30 ข้อคำถาม แต่เมื่อนำผลการวิเคราะห์ค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนมาพิจารณา พบว่า แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย (ฉบับปรับปรุง) มีหัวข้อในการประเมินจำนวน 12 ประเด็น รวม 24 ข้อคำถาม ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หัวข้อการประเมินและจำนวนข้อคำถามในแบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัย (ฉบับปรับปรุง)

หัวข้อการประเมิน	จำนวนข้อคำถาม
ข้อ 1 หัวข้อวิจัย (Research Title)	3 ข้อ
ข้อ 2 ปัญหาวิจัย (Research Problem)	2 ข้อ
ข้อ 3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)	2 ข้อ
ข้อ 4 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)	3 ข้อ
ข้อ 5 วิธีวิทยาการวิจัย / ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)	2 ข้อ
ข้อ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล/ผลการวิจัย (Research Findings)	2 ข้อ
ข้อ 7 การนำไปใช้ประโยชน์ (Contribution/Utilization)	2 ข้อ
ข้อ 8 ความก้าวหน้าทางวิชาการ / องค์ความรู้จากงานวิจัย (Body of Knowledge)	3 ข้อ
ข้อ 9 ผลกระทบของงานวิจัย (Impact)	1 ข้อ
ข้อ 10 การเป็นที่ยอมรับหรือได้รับการอ้างอิงในวงวิชาการหรือวิชาชีพ (Acceptance)	1 ข้อ
ข้อ 11 การเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ (Publication)	2 ข้อ
ข้อ 12 จริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ (Research Ethics)	1 ข้อ
รวม	24 ข้อ

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มาจากแบบประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยเครื่องมือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำมาใช้ศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัย มีข้อคำถามในการประเมินอยู่จำนวน 5 ข้อ โดยผู้ประเมินประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ คณบดีหรือผู้อำนวยการสำนัก ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เช่น หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร เป็นต้น และอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ รวมจำนวน 20 คน สำหรับผลการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็นประสิทธิผลและประสิทธิผล (ในภาพรวม) และรายชื่อ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ (N=20)

รายการประเมิน	Mean*	SD	ความหมาย
1. ด้านประสิทธิภาพของระบบ	2.77	0.24	ดี
1.1 กระบวนการหรือขั้นตอนของระบบฯ สะดวกและง่ายต่อการให้บริการ	2.70	0.47	ดี
1.2 กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัยมีความรวดเร็ว	2.80	0.41	ดี
1.3 คุ่มค่าและประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	2.80	0.41	ดี
2. ด้านประสิทธิผลของระบบ	2.85	0.24	ดี
2.1 ผลการวินิจัยสามารถนำไปใช้วางแผนการขอตำแหน่งทางวิชาการได้	2.80	0.41	ดี
2.2 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัย	2.90	0.31	ดี

*เกณฑ์การให้คะแนนแบบ 3 ระดับ (1-3 คะแนน) โดยค่าเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง อยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง (ผ่านเกณฑ์/ยอมรับได้) และค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง อยู่ในระดับพอใช้ (ต่ำกว่ามาตรฐาน)

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้ในมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์พบว่า คณบดีหรือผู้อำนวยการสำนัก ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เช่น หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร เป็นต้น และอาจารย์ที่ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีความเห็นว่า ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) (Mean=2.77, SD=0.24) และมีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) (Mean = 2.85, SD = 0.24)

โดยสรุป ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) และมีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) และผลการพัฒนาระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ทำให้ได้แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่มีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหา

อภิปรายผล

1. ระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ไม่ใช่ระบบที่นำมาช่วยกลั่นกรองผลงานวิจัยในเชิงปริมาณ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการกลั่นกรองผลงานทางวิชาการสำหรับผู้ขอดำรงตำแหน่งทางที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว แต่เป็นระบบฯ ที่ช่วยให้ทราบระดับคุณภาพของงานวิจัยของอาจารย์ก่อนที่จะนำมาใช้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยภายใต้ระบบฯ นี้ เป็นไปตามนิยามและการเผยแพร่ที่กำหนดไว้ใน ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย มาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2560 (Office of the Higher Education Commission, 2017) เพื่อการวางแผนทั้งในระดับเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัย และในระดับปฏิบัติการในส่วนของคุณหรือวิทยาลัย

การพัฒนาระบบวินิจฉัยฯ ในการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ได้แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งมีแนวคิดในการนำมาใช้เพื่อวินิจฉัยอาการของงานวิจัยและให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้วิจัยและผู้บังคับบัญชาเพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรจะส่งงานวิจัยเรื่องนั้นเพื่อเข้ากระบวนการขอตำแหน่งทางวิชาการหรือไม่ คล้ายกับ “คุณหมอ” ที่วินิจฉัย “อาการ” ของคนไข้ เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน ดูแล และแนะนำต่อไป ดังนั้น ผู้เขียนจึงเลือกที่จะใช้มาตรวัดจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale) ซึ่งให้คะแนนได้ทั้งในเชิงบวกและลบตามที่เสนอโดย Osgood, Suci, and Tannenbaum (1957) แทนมาตรประมาณค่าหรือมาตรประเมินค่าแบบ Likert Scale ที่มีการให้คะแนนในเชิงบวกเท่านั้น (Likert, 1932) ในส่วนของการแปลผลคุณภาพของงานวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเกณฑ์การประเมินใน 2 รูปแบบเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและการนำไปใช้ประโยชน์ คือ (1) เกณฑ์การประเมินเพื่อนำไปสู่การตัดสินคุณค่า (Value judgment) ตามแนวคิดของการประเมิน (Kanchanawasee, 2009) และ (2) เกณฑ์การประเมินเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยอาการของงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและวางแผนต่อไปสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ อย่างไรก็ตาม แบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกลั่นกรองงานวิจัยหรือวินิจฉัยอาการ (Symptom Diagnosis) ของงานวิจัย และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) กับผู้วิจัยและผู้บังคับบัญชาได้คัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยไม่ได้มีเจตนาเพื่อตัดสินคุณค่า (Value judgment) ของงานวิจัยนั้นๆ แต่ที่

เสนอเกณฑ์การประเมินในมุมมองของการตัดสินคุณภาพก็เพื่อให้เข้าใจชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น การนำแบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยฉบับนี้ไปใช้ประโยชน์ จะต้องให้ความสำคัญของเจตนาในเรื่องนี้ด้วย

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัย และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญได้นำมาสู่การปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ตามนิยามของงานวิจัยในระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดประเด็นและลักษณะคุณภาพของงานวิจัยไว้เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้นำไปสร้างแบบประเมิน แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทำให้พบว่าในบางประเด็นก็ไม่สามารถวัดได้ เช่น (1) หัวข้อวิจัย ไม่น่าจะวัดในลักษณะของความถูกต้อง/ไม่ถูกต้อง แต่ควรวัดในลักษณะของความน่าสนใจ/ไม่น่าสนใจ มากกว่า (2) การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก็ไม่ควรวัดในลักษณะของความถูกต้อง/ไม่ถูกต้อง แต่ควรวัดในลักษณะของความทันสมัย/ล้าสมัยมากกว่า เป็นต้น นอกจากนี้ ในบางประเด็นอาจจะนำไปใช้ได้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัย เป็นต้น แต่ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่อยู่ในขั้นตอนของการวิจัยอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมี จะเห็นได้ว่า มุมมองของนักวิจัยในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ยังมองต่างกันบางประเด็น ขณะที่แบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยนี้จะนำมาใช้กับงานวิจัยทั้ง 2 กลุ่มสาขา นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องคุณภาพของแบบวินิจัยฯ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพของแบบวินิจัยฯ นี้ใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพเฉพาะด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เท่านั้น โดยยังไม่ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยง (Reliability) สำหรับคุณภาพด้านความเที่ยง ผู้เขียนจะใช้วิธีการประเมินความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (Inter-Rater Reliability) โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของสำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นการวิจัยในระยะต่อไป

2. การวิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณจากแบบประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยเครื่องมือฉบับนี้มีข้อคำถามในการประเมินอยู่จำนวน 5 ข้อ และมีผู้ประเมินมาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ คณบดีหรือผู้อำนวยการสำนัก ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของอาจารย์ที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ เช่น หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร เป็นต้น และอาจารย์ที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน) และมีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี (ได้มาตรฐาน จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น แม้ว่าผลการวิเคราะห์จะพบว่า ระบบวินิจัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี แต่เครื่องมือฉบับนี้ (แบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบฯ) ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ที่อยู่ในแบบประเมิน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามที่ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดประสิทธิผล (Effectiveness) และการวัดประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน โดยประสิทธิผลเน้นการพิจารณาผลผลิต (Output) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ ขณะที่ประสิทธิภาพเน้นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายโดยตรงต่อการสร้างผลผลิต 1 หน่วย 2 เรื่องนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแต่ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน (Kanchanawasee, 2009) ในการศึกษาวิจัยในระยะต่อไปอาจจะต้องนำแบบ

ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นนำมาทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพต่อไปทั้งในด้านความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยสถาบันและมาจากหลายสังกัด เช่น ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (Wichiranon, 2009) มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Duangchan, Sirivorasakul, and Wiriyawit, 2019; Kunthalbutr, et al., 2019; Theerathanathon, 2015) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (Chaisuwan, Wongyai, Wisalaporn, and Thapsuwan, 2006; Watcharasiritham and Sumettikul, 2016) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (Kosayawat, 2009; Thareethian and Lomlumert, 2014; Chanpuang and Athinuwat, 2016; Boonkhampha, 2020) เป็นต้น แต่มีข้อสังเกตคือ การวิจัยส่วนใหญ่ทำในเชิงปริมาณทั้งหมดและเป็นการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ แต่ลักษณะของการพัฒนาเป็นระบบการวินิจฉัยคุณภาพของผลงานฯ ที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้ ยังไม่มีปรากฏให้เห็น ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่ และอาจเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอื่น ๆ ที่สามารถนำแนวปฏิบัติต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยควรนำระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยและแบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับคณะในการช่วยกลั่นกรองคุณภาพของผลงานวิจัยก่อนที่นำมาใช้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการต่อไป นอกเหนือไปจากการทำหน้าที่ของคณะกรรมการกลั่นกรองผลงานทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

1.2 สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจสามารถนำระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนางานวิจัยและการประเมินคุณภาพของงานวิจัย ตลอดจนนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการหรือเทคนิคใหม่ๆ ที่นำมาช่วยในการกลั่นกรองคุณภาพของผลงานทางวิชาการก่อนที่นำมาใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ รวมไปถึงผลงานทางวิชาการประเภทอื่นๆ ที่นำมาใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ พร้อมสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน

2.4 ควรมีการศึกษาและทดลองใช้มาตรวัดหรือวิธีการคิดคะแนนแบบอื่นๆ และศึกษาผลของการทดลองใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับแบบวินิจฉัยคุณภาพของงานวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Boonkhampha, J. (2020). Perspectives on applying for academic positions of faculty members of the College of Politics and Governance, Mahasarakham University. *Journal of Politics and Governance*, 10 (1), 224-237. (in Thai)
- Chaisuwan, S., Wongyai, W., Wisalaporn, S. and Thapsuwan, S. (2006). Factors contributing to the entry into academic positions of lecturers in private universities. *Journal of Education*, 18 (2), 85-98. (in Thai)
- Chanpuang, N. and Athinuwat, D. (2016). Factors affecting research output of academic personnel, Faculty of Science and Technology, Thammasat University. *Thai Journal of Science and Technology*, 5(1), 1-19. (in Thai)
- Chanchusakul, S. (2017). Assessment of thesis quality on creative development of elementary school students. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, Thai version, Humanities, Social Sciences and Arts*, 10(2), 1060-1075. (in Thai)
- Creswell, J. W. (2005). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. 2nd ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Creswell, J.W., and Plano Clark, V.L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: Sage.
- Duangchan, S., Sirivorasakul, W. and Wiriyawit, N. (2019). Management of access to academic position of Phranakhon Rajabhat University. *Academic Journal of Phra Nakhon Rajabhat University*, 10(1), 13-28. (in Thai)
- Jamornman, U. (1990). *Writing a research project*. Nonthaburi: Funny. (in Thai)
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22, 5-55.
- Kanchanawasee, S. (2009). *Evaluation theory*. 7th ed. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kosayawat, S. (2009). Differences between men and women and career advancement of government university professors. *Journal of Development Administration*, 49(3), 275-316. (in Thai)
- Kunthalbutr, J. et al. (2019). A study of problems, obstacles and guidelines for developing teachers into academic position of Phranakhon Rajabhat University. *Academic Journal of Phra Nakhon Rajabhat University*, 10(1), 1-12. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2014). *Manual for Quality Assurance in Higher Education Institutions 2014*. Bangkok: Parbpim. (in Thai)

- Office of the Higher Education Commission. (2017). *Regulations of the Commission on Higher Education on Standards, Criteria and Methods for Appointing Faculty Members in Private Higher Education Institutions to hold an academic position: Year 2017*. Bangkok: Office of Personnel Competency Promotion and Development. (in Thai)
- Office for National Education Standard and Quality Assessment (Public Organization). (2019). *Assessment manual for Fourth round external quality for higher education institutions (Revised Edition)*. Bangkok: ONESQA.
- Osgood, C. E., Suci, G. J., & Tannenbaum, P. H. (1957). *The measurement of meaning*. Univer. Illinois Press.
- Phuphan, S., Trawichitkun, D. and Wongvanich, S. (2014). The Development and Validation of a Causal Model of Research Utilization of University Faculty Members. *Journal of Behavioral Science*, 20(2), 117-134. (in Thai)
- Rovinelli, R.J. and Hambleton, R.K. (1976). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *The Proceedings of the Annual Meeting of the American Educational Research Association*, 19–23 April 1976, California. [Online]. Retrieved 27March 2020 from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED121845.pdf>
- Sripatum University (2020). *Statistics report on requesting academic positions of Sripatum University: Year 2014-2019*. Bangkok: Personnel Office. (in Thai)
- Thareethian, K. and Lomlumlert, S. (2014). Good practice in applying for academic positions of academic personnel of the Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University. *Journal of Integrated Social Sciences*, 1(2), 98-112. (in Thai)
- Theerathanathon, N. (2015). Strategies for human resource development in academic subjects of Rajabhat University in Upper Southern Region. *Nakbutr Journal*, 7(1), 1-12. (in Thai)
- Watcharasiritham, L. and Sumettikul, P. (2016). A study of the need for supervision methods to promote academic performance for requesting academic positions of lecturers, Rattana Bundit University. *An Online Journal of Education (OJED)*, 11(2), 178-188. (in Thai)
- Wiratchai, N. (2012). Forms and characteristics of research articles published in international standard journals. *Silpakorn Educational Research Journal*, 4(1), 7-16. (in Thai)
- Wichiranon, S. (2009). Academic work for academic positions of members of Faculty of Liberal Arts. *Journal of Academic and Research, RMUTL, Science and Technology*, 3(2), 167-179. (in Thai)
- Wongwattana, S. Rimchonkan, Y. Riewthongchai, P. and Meesup, P. (2018). Assessing the quality of research articles at the 17th National Research and Academic Seminars of Graduate Network of Northern Rajabhat University. *Journal of Humanities and Social Sciences, Graduate School, Phibunsongkhram Rajabhat University*, 12(2), 486-502. (in Thai)

Wongvanich, S. (2017). *Classroom action research*. 19th ed. Bangkok: Chulalongkorn University.
(in Thai)

Wongvanich, S. (2005). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Yurarach, S. (2016). The Fact of Research in Social Sciences and Humanities and the Guideline of
Selecting Research Methodology Suit to a Research Problem. *Electronic Journal of Open
and Distance Innovative Learning (e-JODIL)*, 6(1), 1-29. (in Thai)